

ВІДГУК

опонента – доктора юридичних наук, професора

Луценко-Миськів Лесі Ігорівни на дисертацію Бортняк Катерини Василівни «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності в сфері науки», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Актуальність обраного автором наукового напрямку. Дисертація Катерини Василівни Бортняк присвячена актуальним питанням вдосконалення контрольно-наглядової діяльності у сфері науки, що є одним із ключових напрямків реформування державного управління. Наука як галузь має стратегічне значення для соціально-економічного та технологічного розвитку України, а ефективне управління нею є важливим завданням державної політики. У цьому контексті дослідження адміністративно-правових засад функціонування контрольно-наглядової системи є надзвичайно актуальним.

Сучасна наукова сфера стикається з низкою викликів, серед яких обмеженість фінансування, необхідність адаптації до міжнародних стандартів, зростаюча роль цифрових технологій у процесах управління. Відповідно, питання забезпечення прозорості, ефективності та відповідності контрольно-наглядової діяльності цим вимогам набуває особливої значущості. Дисертаційне дослідження Бортняк охоплює всі ці аспекти, пропонуючи нові підходи до вирішення вказаних проблем.

Особливо важливо, що у своїй роботі автор враховує глобальні тенденції, такі як інтеграція принципів Good Governance, автоматизація

управлінських процесів та забезпечення підзвітності державних органів. Актуальність теми підтверджується також її важливістю для гармонізації українського законодавства із правовими стандартами Європейського Союзу.

Дослідження орієнтоване не лише на виявлення проблемних питань, але й на розробку реалістичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію контрольної-наглядової діяльності. Це робить роботу не лише теоретично значущою, але й практично корисною, що посилює її актуальність для сучасного стану українського адміністративного права. Таким чином, обраний науковий напрямок відповідає потребам держави, суспільства та наукової спільноти.

Наукова новизна роботи. Дисертація Катерини Василівни Борзняк відзначається високим рівнем наукової новизни, що базується на запропонованих автором інноваційних підходах до вдосконалення контрольної-наглядової діяльності у сфері науки. Дослідження інтегрує сучасні теоретичні та практичні підходи, що дозволяє розширити межі адміністративного права в контексті державного управління. Наукова новизна роботи проявляється у таких ключових аспектах:

- **Розробка адаптивної моделі управління у сфері науки.** Автор пропонує новий підхід до організації державного контролю, який враховує специфіку наукової діяльності, потреби державних органів і сучасні технологічні можливості. Це дозволяє створити ефективну систему моніторингу й оцінки результатів діяльності наукових установ.

- **Інтеграція принципів Good Governance.** У дисертації обґрунтовано необхідність впровадження цих принципів у контрольну-наглядову діяльність. Автор акцентує увагу на прозорості, підзвітності та залученні громадськості до процесів моніторингу, що значно підвищує довіру до органів державної влади.

- **Запровадження цифрових технологій.** Автор аналізує можливості використання автоматизованих систем моніторингу, електронних платформ для збору та аналізу даних, що дозволяє оперативно отримувати достовірну інформацію про стан науки в країні. Це є вагомим внеском у розвиток сучасного адміністрування.

- **Залучення громадськості до процесів моніторингу.** У роботі запропоновано механізми громадського моніторингу, які забезпечують можливість контролю з боку громадських організацій та інших зацікавлених сторін. Це сприяє формуванню відкритого та прозорого середовища для розвитку науки.

- **Рекомендації щодо вдосконалення законодавчої бази.** У дисертації запропоновано низку змін до чинного законодавства України у сфері науки, зокрема щодо процедур ліцензування, акредитації та оцінки ефективності діяльності наукових установ. Авторка наголошує на необхідності гармонізації цих норм із міжнародними стандартами.

- **Комплексний аналіз міжнародного досвіду.** Автор провів порівняльно-правове дослідження контрольно-наглядової діяльності у країнах ЄС та запропонував адаптувати найкращі практики до українських реалій. Зокрема, увагу приділено принципам організації державного контролю в Німеччині, Франції та Великій Британії.

- **Міждисциплінарний підхід.** У роботі обґрунтовано використання міждисциплінарного підходу, що дозволяє інтегрувати адміністративне право, державне управління, економіку та інформаційні технології. Це підкреслює інноваційний характер дослідження.

Наукова новизна дисертації також проявляється в обґрунтуванні нових підходів до визначення ролі контрольно-наглядової діяльності як інструменту підвищення ефективності управління в сфері науки. У роботі представлено

аналітичний підхід до оцінки впливу управлінських рішень на розвиток науки, що дозволяє оптимізувати процеси моніторингу та контролю.

Важливо зазначити, що результати дослідження мають не лише теоретичну, але й практичну цінність. Запропоновані рекомендації можуть бути використані для вдосконалення нормативно-правового забезпечення, створення нових механізмів державного управління та оптимізації процедур моніторингу й оцінки ефективності наукової діяльності.

Таким чином, наукова новизна роботи Катерини Василівни Бортняк полягає в комплексному підході до вирішення актуальних проблем контрольно-наглядової діяльності у сфері науки, що відкриває нові перспективи для розвитку адміністративного права та державного управління.

Практичне значення отриманого автором наукового результату. Дисертація Катерини Василівни Бортняк має значне практичне значення, яке полягає у можливості застосування отриманих результатів у різних аспектах державного управління, зокрема в контрольно-наглядовій діяльності у сфері науки. Запропоновані автором рекомендації спрямовані на вдосконалення чинного законодавства, оптимізацію управлінських процесів та підвищення ефективності роботи державних органів, відповідальних за контроль і моніторинг наукової діяльності.

Основні напрями практичного застосування отриманих результатів:

- **Вдосконалення нормативно-правової бази.** У роботі запропоновано конкретні зміни до чинного законодавства України у сфері науки. Наприклад, авторка пропонує оновлення процедур ліцензування та акредитації наукових установ, введення чітких стандартів моніторингу та оцінки ефективності їхньої діяльності. Це дозволить підвищити якість наукової роботи, забезпечити її прозорість і відповідність міжнародним стандартам.

- **Розробка адаптивних моделей управління.** Авторка представила концепцію адаптивного управління у сфері науки, що враховує специфіку наукової діяльності та сучасні виклики, такі як цифровізація та глобалізація. Ця модель може бути застосована для оптимізації роботи державних органів, що здійснюють контроль за науковою сферою, зокрема шляхом інтеграції автоматизованих процесів.

- **Інтеграція цифрових технологій у контрольню-наглядову діяльність.** Дисертація пропонує впровадження автоматизованих систем моніторингу та електронних платформ для збору, аналізу й обміну інформацією. Це дозволить не лише підвищити ефективність роботи державних органів, але й зменшити адміністративне навантаження на наукові установи, спростивши процедури звітності.

- **Розробка механізмів громадського моніторингу.** Запропоновані механізми громадського моніторингу спрямовані на залучення громадських організацій, професійних асоціацій та інших зацікавлених сторін до оцінки результатів діяльності наукових установ. Такий підхід сприятиме підвищенню довіри до органів державного контролю та забезпечить прозорість процесів.

- **Оптимізація фінансування науки.** У роботі авторка пропонує рекомендації щодо вдосконалення механізмів фінансового контролю. Вони передбачають раціоналізацію витрат, забезпечення прозорості фінансування та підвищення ефективності використання бюджетних коштів. Це дозволить зменшити ризики нецільового використання ресурсів та забезпечити підтримку інноваційної діяльності.

- **Навчальний процес і підготовка кадрів.** Результати дисертації можуть бути використані у навчальному процесі для підготовки фахівців у сфері адміністративного права, державного управління та наукового менеджменту. Викладені в роботі концепції та рекомендації можуть стати

основою для розробки навчальних курсів і підвищення кваліфікації держслужбовців, які здійснюють контроль за науковою діяльністю.

- **Адаптація міжнародного досвіду.** Запропоновані в роботі рекомендації базуються на ґрунтовному аналізі міжнародного досвіду, що дозволяє адаптувати найкращі практики інших країн до українських реалій. Наприклад, впровадження стандартів оцінки наукової діяльності, які використовуються в країнах ЄС, може значно підвищити якість державного контролю.

Шляхи використання отриманих результатів:

Результати дослідження можуть бути реалізовані через:

1. **Законотворчу діяльність.** Рекомендації автора можуть стати основою для розробки нових нормативно-правових актів або внесення змін до чинного законодавства.

2. **Організаційну діяльність.** Запропоновані моделі управління можуть бути впроваджені у роботу органів виконавчої влади, що відповідають за моніторинг і контроль у сфері науки.

3. **Освітній процес.** Робота може бути використана у навчальних програмах вищих навчальних закладів, які готують фахівців у сфері права та державного управління.

Таким чином, практичне значення роботи Катерини Василівни Бортняк є вагомим. Запропоновані автором рекомендації можуть зробити значний внесок у реформування системи контрольно-наглядової діяльності у сфері науки та підвищити її ефективність.

Обсяг та структура роботи. Дисертація Катерини Василівни Бортняк є ґрунтовним науковим дослідженням, обсяг якого відповідає встановленим вимогам до докторських дисертацій. Загальний обсяг роботи охоплює всі необхідні розділи для розкриття поставлених цілей і завдань дослідження. У

тексті роботи відображено результати ретельного теоретичного аналізу та емпіричного дослідження, що свідчить про системний і всебічний підхід автора до розробки теми.

Структура дисертації. Робота має чітку та логічну структуру, яка складається зі вступу, п'яти розділів основного тексту, висновків і списку використаних джерел. Такий підхід забезпечує послідовність викладення матеріалу та дозволяє систематизувати результати дослідження.

Вступ. У вступі авторка обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Визначені наукова новизна, практична значущість роботи та методологічна база дослідження, що забезпечує міцний фундамент для подальшого аналізу.

Основні розділи.

Перший розділ присвячено теоретичним і методологічним засадам контрольно-наглядової діяльності у сфері науки. У ньому авторка аналізує основні підходи до розуміння функцій державного контролю та формулює власні теоретичні положення.

Другий розділ містить ретроспективний аналіз розвитку правового регулювання у сфері науки. У ньому авторка детально розглядає історичні етапи становлення системи контрольно-наглядової діяльності, що дозволяє зрозуміти сучасний стан і виклики.

Третій розділ охоплює аналіз актуальних проблем у цій сфері. Авторка висвітлює недоліки чинного законодавства та пропонує нові підходи до його вдосконалення.

Четвертий розділ присвячений розробці практичних рекомендацій. Авторка пропонує інноваційні моделі управління, які базуються на принципах Good Governance і враховують специфіку наукової діяльності.

П'ятий розділ включає порівняльно-правовий аналіз міжнародного досвіду. У ньому розглянуто найкращі практики країн ЄС, які можуть бути адаптовані до українських реалій.

Висновки. У висновках авторка узагальнює отримані результати та надає рекомендації, які мають високу практичну значущість.

Оформлення. Дисертація оформлена згідно з чинними вимогами. У тексті роботи дотримано принципів академічної доброчесності, коректно цитовано всі джерела, використано сучасний науковий апарат. Особливо варто відзначити чіткість викладу, логічність структури та використання графічних матеріалів, які сприяють візуалізації результатів.

Загалом, структура та обсяг роботи забезпечують повноту викладення матеріалу та відповідність сучасним стандартам наукових досліджень.

Зауваження та питання. Дисертація Катерини Василівни Бортняк є фундаментальним дослідженням, яке вирізняється високим рівнем теоретичної та практичної значущості. Разом із тим, окремі аспекти роботи викликають науковий інтерес для подальшого обговорення та уточнення. Наведені нижче зауваження мають конструктивний характер і спрямовані на вдосконалення представлених результатів.

По-перше, авторка детально аналізує принципи Good Governance та обґрунтовує їхню доцільність у контрольно-наглядовій діяльності. Однак механізми адаптації цих принципів до специфіки української правової системи залишаються недостатньо розкритими. Було б корисно побачити конкретні приклади застосування таких підходів у практиці українських органів державної влади.

По-друге, у роботі представлено ґрунтовний аналіз цифровізації контрольно-наглядової діяльності, однак бракує детального розгляду ризиків, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій. Наприклад, питання

кібербезпеки та захисту персональних даних потребують більш глибокого опрацювання, оскільки вони є ключовими для ефективного функціонування цифрових систем.

По-третє, у дисертації запропоновано залучення громадськості до процесів моніторингу та оцінки результатів діяльності наукових установ. Разом із тим, механізми забезпечення прозорості та відкритості таких процесів залишаються недостатньо деталізованими. Було б цікаво побачити конкретні рекомендації щодо формування громадських рад або платформ для участі громадських організацій у контролі.

Нарешті, слід звернути увагу на те, що у роботі бракує прикладних кейсів, які б ілюстрували ефективність запропонованих моделей у реальних умовах. Представлення таких прикладів могло б підсилити практичну значущість дослідження.

Варто зазначити, що наведені зауваження жодним чином не знижують загальної цінності роботи. Вони лише підкреслюють потенціал для подальшого розвитку тематики, запропонованої авторкою. Дисертація Катерини Василівни Бортняк є вагомим внеском у розвиток адміністративного права та контрольно-наглядової діяльності у сфері науки.

Загальний висновок

Дисертація Катерини Василівни Бортняк «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності в сфері науки» є завершеним, актуальним і високоякісним науковим дослідженням, яке повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Робота вирізняється ґрунтовним теоретичним аналізом, глибоким емпіричним дослідженням та інноваційними підходами до вирішення поставлених завдань.

Авторка продемонструвала високий рівень обізнаності у тематиці, запропонувала нові наукові положення, обґрунтувала рекомендації та розробила ефективні моделі вдосконалення контрольно-наглядової діяльності у сфері науки. Особливо слід відзначити запропоновану адаптивну модель управління, інтеграцію принципів Good Governance та впровадження цифрових технологій, які є актуальними і перспективними для реформування державного управління в Україні.

Висловлені зауваження, зокрема стосовно деталізації механізмів впровадження запропонованих моделей, аналізу ризиків цифровізації та розгляду прикладних кейсів, мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи. Навпаки, вони підкреслюють широту піднятої проблематики та відкривають перспективи для подальших досліджень.

Таким чином, дисертаційна робота Катерини Василівни Бортняк повністю відповідає вимогам, визначеним Порядком присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Опонент:

головний науковий співробітник

Науково-дослідного інституту

публічного права,

доктор юридичних наук, професор

Леся ЛУЦЕНКО-МИСЬКІВ